

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અનામત રાખેલ તારીખ: ૦૧/૦૫/૨૦૨૬
ચુકાદો જાહેર કર્યા તારીખ: ૨૭/૦૭/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/પિટિશન અન્ડર આબિટ્રિશન એક્ટ નં. ૪૩/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

એન્વિઝન સાયન્ટિફિક પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

રિલીસિસ મેડિકલ ડિવાઇસીસ લિમિટેડ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે પી. એમ. બુચ(૭૩૮૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી એ. શ્રીનાથ સાથે શ્રી સાગર જે.

શાહ(૯૪૪૭)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી. એમ. બુચ અને સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી સાગર જે. શાહ દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. શ્રીનાથને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. હાલની પિટિશન આબિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ (જે હવે પછી “સદર ૧૯૯૬નો અધિનિયમ” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૧૧ હેઠળ તા. ૦૧.૦૧.૨૦૨૨ ના કોમર્શિયલ એગ્રીમેન્ટમાંથી ઉદ્ભવતા વિવાદોના નિર્ણય માટે આબિટ્રેટરની નિમણૂકની માંગણી સાથે દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૩. આ પિટિશન તરફ દોરી જતી ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે:-

૩.૧. અહીંના અરજદાર ડ્રગ ઇલ્યુટિંગ સ્ટેન્ડર્સ (ડીઈએસ) અને ડ્રગ કોટેડ બલૂન્સ (ડીસીબી) ના સંશોધન, વિકાસ અને ઉત્પાદનના વ્યવસાયમાં રોકાયેલા છે, જ્યારે સામાવાળા, જે એક પબ્લિક લિમિટેડ કંપની છે, તેઓ બેર મેટલ/કોરોનરી સ્ટેન્ડર્સ સહિતના તબીબી ઉત્પાદનોના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલા છે. પક્ષકારોએ ૦૧.૦૧.૨૦૨૨ થી અમલી બને તેવા કોમર્શિયલ કરારમાં પ્રવેશ કર્યો હતો, જે હેઠળ સામાવાળા અરજદારને ઉત્પાદનો સપ્લાય કરવા માટે જોડાયેલા હતા.

૩.૨. અરજદારનો એવો કેસ છે કે સામાવાળાને આપવામાં આવેલા ખરીદ ઓર્ડર્સ અનુસાર સપ્લાય કરવામાં આવેલા અમુક ઉત્પાદનો, અરજદારની પ્રમાણભૂત નિરીક્ષણ પ્રક્રિયા દરમિયાન ખામીયુક્ત અને કરાર મુજબ નિયત સ્પષ્ટીકરણોનું પાલન ન કરતા હોવાનું જણાયું હતું. અરજદાર જણાવે છે કે આવી ખામીઓ

કરારની કલમ ૫.૩ ના સંદર્ભમાં ઉત્પાદનોની શેલ્ફ લાઈફની અંદર, એપ્રિલ ૨૦૨૪ થી શરૂ થતા પત્રવ્યવહાર દ્વારા સામાવાળાને જણાવવામાં આવી હતી.

૩.૩. અરજદાર વધુમાં રજૂઆત કરે છે કે તા. ૨૩.૦૬.૨૦૨૫ ના ઈ-મેઈલ દ્વારા, સામાવાળાના પ્રતિનિધિએ નામંજૂર કરાયેલા ઉત્પાદનો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો એવા કારણસર કે નામંજૂરી પ્રાપ્તિના ત્રીસ દિવસની અંદર જણાવવામાં આવી ન હતી, અરજદારે તા. ૨૬.૦૬.૨૦૨૫ ના પોતાના ઈ-મેઈલ દ્વારા આ વલણનો વિરોધ કર્યો હતો અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે નામંજૂરી કલમ ૫.૩ હેઠળ વિચારાયેલ શેલ્ફ-લાઈફ સમયગાળાની અંદર જ હતી. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે અરજદારે ૦૮.૦૮.૨૦૨૫ ના રોજ સામાવાળાને ખામીયુક્ત ઉત્પાદનો પરત કર્યા હોવા છતાં, સામાવાળાએ ક્રેડિટ નોટ્સ જારી કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, જે કથિત રીતે કલમ ૫.૩ હેઠળની જવાબદારીનો ભંગ હતો, અને કલમ ૫.૪ હેઠળ કથિત રીતે ચૂકવવાપાત્ર પરત કરવા સંબંધિત ખર્ચની ભરપાઈ કરવામાં પણ કથિત રીતે નિષ્ફળ રહ્યા હતા.

૩.૪. અરજદારનો એવો કેસ છે કે સામાવાળાએ, તા. ૧૪.૦૮.૨૦૨૫ ના ઈ-મેઈલ દ્વારા, વણચૂકવાયેલા ઇનવોઈસ પરના વ્યાજ પેટે રૂ. ૧,૩૬,૨૯,૫૯૯/- ની પશ્ચાદવર્તી ડેબિટ નોટ ઊભી કરી હતી, જેનો અરજદાર એ આધારે વિરોધ કરે છે કે આવો કોઈ અધિકાર, જો અસ્તિત્વમાં હોય તો પણ, સામાવાળા દ્વારા જતો કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદાર વધુમાં આક્ષેપ કરે છે કે ૯,૧૮૧ ખામીયુક્ત ઉત્પાદનોના સપ્લાયને કારણે અછત સર્જાઈ હતી જેના

કારણે ઊંચા ભાવે તૃતીય-પક્ષ સ્ત્રોતો પાસેથી ખરીદી કરવાની જરૂર પડી હતી, અને સામાવાળા ડિલિવરી સમયપત્રકના રદ્દીકરણ અથવા ફેરફાર વિના કન્ફર્મ થયેલા ઓર્ડર સામે ઉત્પાદનો સપ્લાય કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા, જે કથિત રીતે કલમ ૪.૪ નો ભંગ હતો, જેના કારણે અરજદારના વ્યવસાયને પરિણામી નુકસાન અને વિક્ષેપ થયો હતો, જેમાં અરજદારે આબિટ્રેશનમાં નુકસાનીનો દાવો કરવાનો પોતાનો અધિકાર અનામત રાખ્યો હતો.

૩.૫. ક્રેડિટ નોટ્સ અને પશ્ચાદવર્તી વ્યાજ ડેબિટ નોટ સંબંધિત ઉપરોક્ત વિવાદોને કારણે, અરજદારે કરારની કલમ ૧૫.૧ ના સંદર્ભમાં આબિટ્રેશન શરૂ કરતી તા. ૨૩.૦૧.૨૦૨૬ ની કાનૂની નોટિસ જારી કરી હતી અને ખામીયુક્ત ઉત્પાદનો પેટે રૂ. ૯૬,૪૦,૦૫૦/- અને પરત કરવા સંબંધિત ખર્ચ પેટે રૂ. ૧૧,૮૦,૭૫૬/- મળીને કુલ રૂ. ૧,૦૮,૨૦,૮૦૬/- વ્યાજ સહિત ચૂકવવા સામાવાળાને જણાવ્યું હતું. કલમ ૧૫.૧ નીચે મુજબ જણાવે છે :-

“૧૫.૧ અધિકારક્ષેત્ર અને સંચાલક કાયદો :-

આ કરાર અથવા તેના ભંગમાંથી, તેના સંબંધમાં અથવા તેના સંદર્ભમાં પક્ષકારો વચ્ચે ઉદ્ભવતા તમામ વિવાદો, મતભેદો અથવા તકરારોનું ભારતમાં આબિટ્રેશન લૉ એન્ડ રૂલ્સ દ્વારા તેના નિયમો અનુસાર આખરી સમાધાન કરવામાં આવશે. આ કરાર તમામ પાસાઓમાં ભારતના કાયદાઓ દ્વારા સંચાલિત થશે.”

૩.૬ સામાવાળાએ, તેમના તા. ૩૦.૦૧.૨૦૨૬ ના પત્ર દ્વારા, દાવાઓને નકારી કાઢ્યા હતા, આબિટ્રેશન શરૂ કરવાનો વિરોધ કર્યો હતો, અરજદારના નિયુક્ત આબિટ્રેટરને નકારી કાઢ્યા હતા અને વૈકલ્પિક નામની દરખાસ્ત કરી હતી, જે દરખાસ્ત અરજદારને સ્વીકાર્ય ન હતી. તા. ૧૦.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ,

સામાવાળાએ માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૭૪/૨૦૨૬ હેઠળ કલમ ૧૧ ની અરજી દાખલ કરી હતી. ત્યારબાદ, ૧૩.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ, અહીંના અરજદારે આ કોર્ટ સમક્ષ પોતાની કલમ ૧૧ ની પિટિશન રજૂ કરી હતી જે ૧૮.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ રજિસ્ટર થઈ હતી. ૧૯.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ, માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટે નાની ક્ષતિઓ દર્શાવીને સામાવાળાની કલમ ૧૧ ની અરજી પરત કરી હતી, અને ત્યારબાદ તે ૨૫.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ રજિસ્ટર થઈ હતી, અને ત્યારબાદ માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટે ૨૭.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૭૪/૨૦૨૬ માં નોટિસ જારી કરી હતી.

૪. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ નીચે મુજબની દાદ સાથે હાલની પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે:—

“એ. કરારની કલમ ૧૫.૧ હેઠળ અરજદાર અને સામાવાળા વચ્ચે ઉદ્ભવેલા તમામ વિવાદો અને મતભેદોના નિરાકરણના હેતુ માટે આ માનનીય કોર્ટ એકમાત્ર આબિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા મહેરબાની કરશો.

બી. ન્યાયના હિતમાં, આ માનનીય કોર્ટ દ્વારા યોગ્ય જણાય તેવી અન્ય અને વિશેષ રાહતો આપવા આ માનનીય કોર્ટ મહેરબાની કરશો; અને

સી. આ અરજીનો ખર્ચ પૂરો પાડવામાં આવે.”

૫. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી. એમ. બુચે રજૂઆત કરી હતી કે પક્ષકારોને સંચાલિત કરતી આબિટ્રેશન કલમ આબિટ્રેશનની બેઠક (સીટ) નિયત કરતી નથી, અને તેના અભાવમાં, બંને પક્ષકારો સંમત છે કે આ કોર્ટ અથવા તેલંગાણા હાઈકોર્ટ બંનેમાંથી કોઈપણ પાસે આબિટ્રેટરની નિમણૂક માટેની અરજી સ્વીકારવાનું અધિકારક્ષેત્ર હશે, કારણ કે બંને અધિકારક્ષેત્રોમાં

કાર્યવાહીનું કારણ ઉદ્ભવ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ સંજોગોને કારણે સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ બે અલગ અરજીઓ દાખલ થઈ; એક આ કોર્ટ સમક્ષ અને બીજી માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે જોકે અરજદારે સૌપ્રથમ આબિટ્રિશન શરૂ કર્યું હતું અને એકમાત્ર આબિટ્રિટરના નામની દરખાસ્ત કરી હતી, જેમાં નિયત કરવામાં આવ્યું હતું કે જો પક્ષકારો ત્રીસ દિવસની અંદર સૂચિત નામ પર સંમત થવામાં નિષ્ફળ જશે તો આ કોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવશે, તેમ છતાં સામાવાળાએ ત્રીસ દિવસની વૈધાનિક મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ પોતાની કલમ ૧૧ ની અરજી દાખલ કરી દીધી હતી, જે કથિત રીતે સદર કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં વિવાદ લાવવાના ઉદ્દેશ્યથી કરવામાં આવ્યું હતું.

પ.૧. આગળ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૧ હેઠળ અરજદારની અરજી ૧૮.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ આબિટ્રિશન પિટિશન નં. ૪૩/૨૦૨૬ તરીકે રજિસ્ટર થઈ હતી, જેના અનુસંધાનમાં ૨૦.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ નોટિસ જારી કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો, અને અરજદારે, તે જ તારીખે, સામાવાળાને આવી નોટિસ જારી થયાની જાણ કરી હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ જાણ હોવા છતાં, સામાવાળાએ ૨૫.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ પોતાની કલમ ૧૧ ની અરજી આબિટ્રિશન પિટિશન નં. ૭૪/૨૦૨૬ તરીકે રજિસ્ટર કરાવી, જેના પર અરજદારને નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા તેલંગાણા હાઈકોર્ટના ધ્યાને એ

હકીકત લાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા કે આ કોર્ટ દ્વારા ૨૦.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ હાલની કાર્યવાહીમાં નોટિસ જારી કરવાનો હુકમ પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યો હતો.

પ.૨. અરજદારનો વધુમાં એવો કેસ હતો કે આબિટ્રેશન શરૂ કરતી માન્ય વિનંતી જારી કરવી, અને તેમાંથી ત્રીસ દિવસની વૈધાનિક મુદત પૂરી થવી, એ માત્ર ઔપચારિકતા નથી પરંતુ વૈધાનિક યોજનામાં જ સમાવિષ્ટ એક પૂર્વશરત છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એકવાર સદર ૧૯૯૬ નો અધિનિયમ આબિટ્રેટરની નિમણૂક માટે ચોક્કસ પ્રક્રિયા નિયત કરે છે, તો કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા વૈકલ્પિક અથવા ટૂંકી પ્રક્રિયાનો આશરો લઈ શકાય નહીં. આ સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળાએ અરજદારને તેના વળતા-સૂચિત નામનો જવાબ આપવા માટે માત્ર સાત દિવસનો સમય આપ્યો હોવાથી, અરજદારના જવાબની રાહ જોયા વિના ૧૯મા દિવસે પોતાની કલમ ૧૧ ની અરજી દાખલ કરી દીધી હતી, જે કાર્યવાહી સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧(પ) હેઠળ અસ્વીકાર્ય હોવાની રજૂઆત કરવામાં આવી હતી.

પ.૩. ઉપરોક્ત દલીલના સમર્થનમાં, શ્રી બુચે **મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઑફ ધ સિટી ઑફ પુણે વિરુદ્ધ બોમ્બે કેબલ કાર કંપની પ્રા. લિ., ૨૦૦૫ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન બોમ્બ ૨૫૨** માં અહેવાલ થયેલા બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:-

“૭... મારા મતે, પક્ષકારો આબિટ્રેટરની નિમણૂક પર સંમત થવાની તેમની સત્તા ગુમાવશે અને તે સત્તા ૩૦ દિવસની મુદત પૂરી થતાં આ

કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા મુખ્ય ન્યાયાધીશના નિયુક્ત વ્યક્તિમાં નિહિત થશે. ત્યારબાદ, પક્ષકારો પાસે આબિટ્રેટરના નામ પર સંમત થવાની પણ કોઈ સત્તા રહેશે નહીં. જો પક્ષકારો ત્યારબાદ, ૩૦ દિવસ પૂરા થયા પછી, કોઈપણ આબિટ્રેટરના નામ પર સંમત થાય તો પણ, તેમણે એકમાત્ર આબિટ્રેટરની નિમણૂક માટે મુખ્ય ન્યાયાધીશનો સંપર્ક કરવો પડશે. એક પક્ષકાર દ્વારા બીજા પક્ષકારને એકમાત્ર આબિટ્રેટરનું નામ સૂચવતી નોટિસ જારી કરવાની તારીખથી ૩૦ દિવસની મુદતમાં પક્ષકારોના કરાર દ્વારા એકમાત્ર આબિટ્રેટરની માન્ય નિમણૂક કરી શકાય છે.”

૬. સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. શ્રીનાથે, તેનાથી વિપરીત, રજૂઆત કરી હતી કે સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧(૧૧) હેઠળ વપરાયેલા શબ્દો સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ કરે છે કે પ્રાથમિકતા એવી “વિનંતી” /અરજીને આપવાની રહેશે જે સમયમાં પ્રથમ કરવામાં આવી હોય અને તેને નહીં જે પ્રથમ નંબરવાળી/રજિસ્ટર્ડ થયેલી હોય અથવા સાંભળવામાં આવી હોય. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ કલમ ૧૧ ની અરજી ૧૦.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ કરવામાં આવી હતી જે હાલની પિટિશન કરતાં સમયમાં ત્રણ દિવસ અગાઉ હતી જે ૧૩.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ કરવામાં આવી છે.

૬.૧ આગળ એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે રજિસ્ટ્રી દ્વારા ક્ષતિઓ અથવા અન્ય બાબતોની જાણ કરવામાં ૧૦ દિવસનો વિલંબ અહીંના સામાવાળાને આભારી નથી. ત્યારબાદ, “એક્ટસ ક્યુરિએ નેમિનેમ ગ્રેવાબિટ” ના કાનૂની સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં, શ્રી શ્રીનાથે રજૂઆત કરી હતી કે ક્ષતિઓ સ્પષ્ટપણે સાબિત કરે છે કે તે માત્ર પ્રક્રિયાગત હતી અને મૂળભૂત ન હતી. સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલની એકંદર રજૂઆત એવી હતી કે

તેથી પ્રાથમિકતા માટેની અસરકારક તારીખ મૂળ રજૂઆતની તારીખ “ફાઇલિંગની તારીખ” જ રહેવી જોઈએ, અને તે પછીની તારીખ નહીં કે જેના પર રજિસ્ટ્રીએ પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરી અને અરજી/પિટિશન રજિસ્ટર થઈ અથવા નંબર આપવામાં આવ્યો.

વિશ્લેષણ અને તારણો:-

૭. હાલની ચર્ચાના હેતુઓ માટે, સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ ની પેટા-કલમો (૪), (૫), (૬) અને પેટા-કલમ (૧૧) પર નજીકથી નજર નાખવી જરૂરી રહેશે જે સરળ સંદર્ભ માટે નીચે ટાંકવામાં આવી છે:

“(૪) જો પેટા-કલમ (૩) માં નિમણૂક પ્રક્રિયા લાગુ પડતી હોય અને—

(એ) કોઈ પક્ષકાર બીજા પક્ષકાર પાસેથી તેમ કરવા માટેની વિનંતી મળ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર આબિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળ જાય; અથવા

(બી) બે નિયુક્ત આબિટ્રેટર્સ તેમની નિમણૂકની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર ત્રીજા આબિટ્રેટર પર સંમત થવામાં નિષ્ફળ જાય,

તો પક્ષકારની વિનંતી પર, [સુપ્રીમ કોર્ટ અથવા, કેસ અનુસાર, હાઇકોર્ટ અથવા આવી કોર્ટ દ્વારા નિયુક્ત કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા] દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવશે;

(૫) પેટા-કલમ (૨) માં સંદર્ભિત કોઈપણ કરારના અભાવમાં, એકમાત્ર આબિટ્રેટર સાથેના આબિટ્રેશનમાં, જો પક્ષકારો એક પક્ષકાર દ્વારા બીજા પક્ષકાર પાસેથી તેમ સંમત થવા માટેની વિનંતી મળ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર આબિટ્રેટર પર સંમત થવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પક્ષકારની વિનંતી પર, [સુપ્રીમ કોર્ટ અથવા, કેસ અનુસાર, હાઇકોર્ટ અથવા આવી કોર્ટ

દ્વારા નિયુક્ત કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા] દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવશે.

(૬) જ્યાં, પક્ષકારો દ્વારા સંમત થયેલી નિમણૂક પ્રક્રિયા હેઠળ,—

(એ) કોઈ પક્ષકાર તે પ્રક્રિયા હેઠળ જરૂરી પગલાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય; અથવા

(બી) પક્ષકારો, અથવા બે નિયુક્ત આર્બિટ્રેટર્સ, તે પ્રક્રિયા હેઠળ તેમની પાસેથી અપેક્ષિત કરાર પર પહોંચવામાં નિષ્ફળ જાય; અથવા

(સી) સંસ્થા સહિતની કોઈ વ્યક્તિ, તે પ્રક્રિયા હેઠળ તેને સોંપાયેલ કોઈપણ કાર્ય કરવામાં નિષ્ફળ જાય,

તો પક્ષકાર જરૂરી પગલાં લેવા માટે [સુપ્રીમ કોર્ટ અથવા, કેસ અનુસાર, હાઈકોર્ટ અથવા આવી કોર્ટ દ્વારા નિયુક્ત કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા] ને વિનંતી કરી શકે છે, સિવાય કે નિમણૂક પ્રક્રિયા પરનો કરાર નિમણૂક સુરક્ષિત કરવા માટેના અન્ય સાધનો પૂરા પાડતો હોય.

(૧૧) જ્યાં જુદી જુદી હાઈકોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશો અથવા તેમના નિયુક્ત વ્યક્તિઓને પેટા-કલમ (૪) અથવા પેટા-કલમ (૫) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ એક કરતાં વધુ વિનંતી કરવામાં આવી હોય, તો સંબંધિત પેટા-કલમ હેઠળ [જુદી જુદી હાઈકોર્ટ અથવા તેમના નિયુક્ત વ્યક્તિઓમાંથી, જે હાઈકોર્ટ અથવા તેના નિયુક્ત વ્યક્તિને વિનંતી પ્રથમ કરવામાં આવી હોય] તે જ વિનંતી પર નિર્ણય કરવા માટે સક્ષમ રહેશે.”

૮. અરજદારે દાવો કર્યો છે કે એકવાર સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨૧

હેઠળ શરૂઆત કરવામાં આવે, તો આર્બિટ્રેટરની નિમણૂકની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ જાય

છે અને પેટા-કલમ (૫) માં સંદર્ભિત ૩૦ દિવસના સમયગાળા માટે રાહ જોવી

ફરજિયાત છે. અરજદારનો એવો ચોક્કસ કેસ છે કે અરજદારની વિનંતીનું પાલન

ન કરીને, સામાવાળાએ વાસ્તવમાં સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧(૬)(એ) શરૂ કરી છે, અને તેથી, માત્ર અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી જ પેટા-કલમ (૬) ના અર્થમાં સક્ષમ અરજી છે જે આગળ પ્રક્રિયા કરી શકાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કારણ કે સામાવાળાએ આબિટ્રેશન કલમ શરૂ કરતી નોટિસથી ૩૦ દિવસના સમયગાળાની અંદર પોતાની અરજી દાખલ કરી છે, તેથી સામાવાળા પોતાની અરજી આગળ ચલાવવા માટે અક્ષમ ગણવા જોઈએ.

૯. બીજી બાજુ સામાવાળા દાવો કરે છે કે પેટા-કલમ (૧૧) આબિટ્રેશન કલમ શરૂ કરવાની અગાઉની તારીખો વચ્ચે કોઈ તફાવત કરતી નથી. તેના બદલે, પેટા-કલમ (૧૧) પેટા-કલમ (૪) અથવા પેટા-કલમ (૫) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ કરવામાં આવેલી “વિનંતી” ને પ્રાધાન્ય આપે છે અને ફરજિયાત બનાવે છે કે જે પછી “વિનંતી” અગાઉના સમયે કરવામાં આવી હોય તે સક્ષમ “વિનંતી” ગણાશે અને પછીની “વિનંતી” ને અક્ષમ ગણાવી પડશે.

૧૦. મારો એવો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે કલમ ૧૧ ના અર્થમાં “વિનંતી” ને સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ ની પેટા-કલમ ૬ ના અર્થમાં જરૂરી આબિટ્રેશન પિટિશન/અરજી “દાખલ” કરવાના કૃત્ય તરીકે સમજવી પડશે.

૧૧. હાલના કેસની હકીકતોમાં, એ નિર્વિવાદ છે કે માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરાયેલ આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૭૪/૨૦૨૬ વાળી “વિનંતી” સમયની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ છે. સદર અરજી હાલની આબિટ્રેશન પિટિશન કરતાં

પછીના સમયે કયા કારણસર નંબરવાળી/રજિસ્ટર્ડ થઈ તે આ કોર્ટનો વિષય નથી. માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટે ગુણદોષ પરની દલીલ સહિતના તે મુદ્દાઓ પર વિચાર કરવાનો રહે છે, જે અહીંના અરજદારનો (માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ સામાવાળા તરીકે) સંભવિત બચાવ બનશે કે શું સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨૧ હેઠળ આબિટ્રેશન કલમની અગાઉની શરૂઆત સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ ની પેટા-કલમ (૧૧) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓને રદબાતલ કરશે.

૧૨. આ કોર્ટના હેતુઓ માટે, મારો એવો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે એકવાર માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટ સમક્ષ સમયની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ આબિટ્રેટરની નિમણૂક માટેની અરજી **દાખલ કરવામાં આવી** હોય, તો સદર અધિનિયમની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ નિર્ણય કરવા માટે માત્ર સદર અરજી જ સક્ષમ અરજી બનશે. સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ ની પેટા-કલમ ૧૧ સિવાયના અન્ય તમામ આધારો પર ટકી શકવા સહિત આવી અરજીના ગુણદોષ પણ માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટની સક્ષમતામાં આવશે.

૧૩. મારા ઉપરોક્ત તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, મારો એવો પણ સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે **બોમ્બે કેબલ કાર** (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નિર્ણય હાલના કેસની હકીકતોમાં બિલકુલ લાગુ પડતો નથી.

૧૪. બાબતના આવા સંજોગોમાં, હાલની આબિટ્રેશન પિટિશન ટકી શકે તેવી ન હોવાથી ફગાવી દેવામાં આવે છે. જોકે, જો માનનીય તેલંગાણા હાઈકોર્ટનો એવો

અભિપ્રાય હોય કે આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૭૪/૨૦૨૬ સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૧(૧૧) સિવાયના અન્ય કોઈપણ આધારો પર ટકી શકે તેવી નથી અને/અથવા અક્ષમ છે, તો તે કિસ્સામાં આ પિટિશનને પુનર્જીવિત કરવાની સ્વતંત્રતા અરજદાર પાસે રહે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(ડી. એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

બીના શાહ

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.